

Innhold

Hilsen fra forfatterne	4
Symboler	5
Forord av Simen Agdestein	6
Del 1: Mattkunst	7
Mattbilder og mønstre	8
Kombinasjoner og ofre	9
Mattalfabetet	12
Juniorutfordringen	22
Hint og tips: Juniorutfordringen	29
Løsninger: Mattalfabetet	30
Løsninger: Juniorutfordringen	31
Del 2: Matt for turneringsspilleren	37
Signaler og varsellamper	38
Mesterutfordringen	41
Hint og tips: Mesterutfordringen	55
Løsninger: Mesterutfordringen	57
Del 3: Regnetrening	61
Intet nytt under solen	62
Stormesterutfordringen	66
Hint og tips: Stormesterutfordringen	80
Løsninger: Stormesterutfordringen	82
Nyttige kontakter	88

Forord

Mattoppgaver – et sjakklig møtested

Hva har rustne stormestere, ambisiøse sjakkstudenter og nybegynnere til felles?

Svar: Alle har godt av å løse mattoppgaver!

Det er mye som er usikkert i sjakk. Når er en dobbeltbonde svak, og når er den sterk? Når er en springer sterkere enn en løper, og hvor gjør den mest nytte for seg? Når er utviklingsforsprang viktigere enn bønder? Og selv om du i blant er sikker på at du vet svaret, kan det være vanskelig å overbevise en som er usikker eller uenig.

Derfor er det veldig greit med mattoppgaver. De kan være lette eller vanskelige, men man slipper å diskutere om løsningen er riktig eller ikke. Matt er matt!

Sjakkstyrke består av mange biter. Evnen til å gjenkjenne mattbilder og kombinasjoner er av de mest grunnleggende. Den evnen kan du trene ved å løse mattoppgaver. Minst like viktig er evnen til å regne raskt, langt og riktig. Det er en evne som en talentfull miniputt kan øve opp overraskende fort, og som en stormester kan miste raskere enn han liker å tenke på. For begge er løsningen omtrent den samme: å utfordre hjernen med oppgaver som krever full innsats av hver eneste hjernecelle!

Nettopp slike oppgaver finner du i dette heftet. Jeg vet at hver av dem er laget fra bunnen av for å demonstrere en ide klarest mulig, og at alle er computertestet for å sikre at det finnes en – og bare en – riktig løsning. Som erfaren sjakktrener vet jeg hvor vanskelig det er å lage en god mattoppgave, og jeg er imponert over den jobben Svetoslav har gjort!

Simen Agdestein

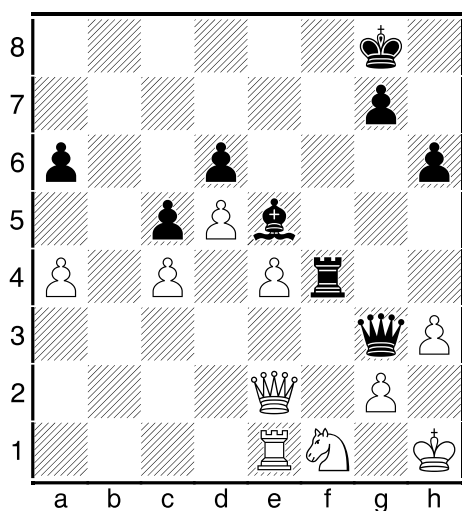
Stormester og sjakkansvarlig på Norges Toppidrettsgymnas (NTG)

PS: Hvis du var i tvil: Stormesterutfordringen er virkelig en utfordring for stormestere. Hvis du klarer en del av oppgavene der, har du minst en av evnene du trenger for å bli stormester!

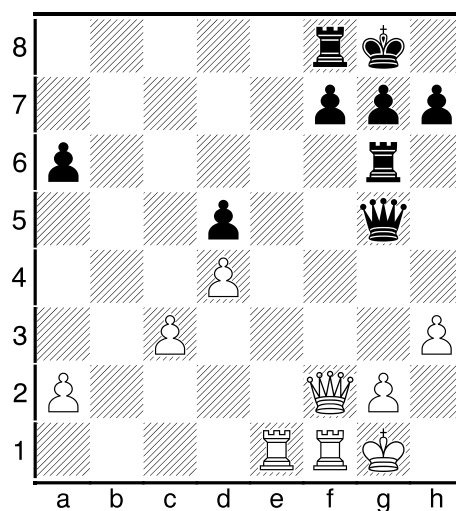
Juniorutfordringen

Hva gjør en sjakkoppgave lett eller vanskelig? Det varierer nok litt fra spiller til spiller, men det meste er lett hvis du har sett (eller helst gjort) det før! Og det er nettopp det disse første oppgavene handler om. Her lærer du om hva slags trekk som kan føre frem, og du blir kjent med typiske mattbilder som kommer til å hjelpe deg i de vanskeligere oppgavene!

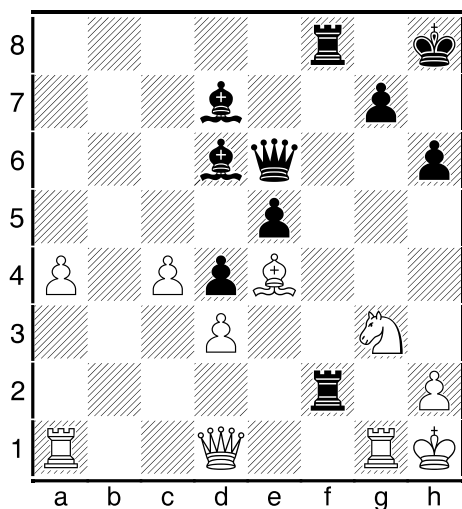
Faktisk gjør det ikke så mye om du slår opp løsningen i blant. Det aller viktigste du kan få ut av denne delen av boken, er å bli kjent med mattene og midlene du kan bruke for å oppnå dem. Det kan du gjøre selv om du må gi opp å løse noen av oppgavene.

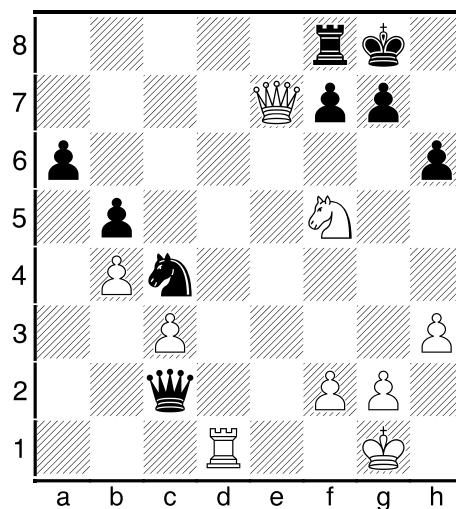
1: Sort i trekket

3: Hvit i trekket

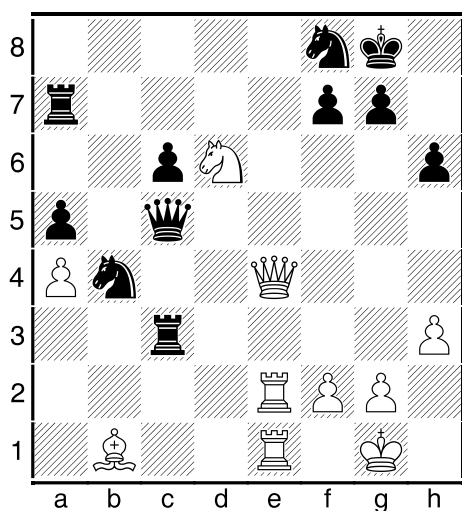
2: Sort i trekket

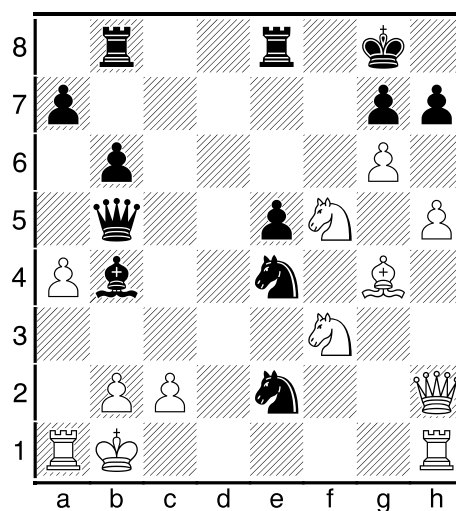
4: Hvit i trekket

Mesterutfordringen

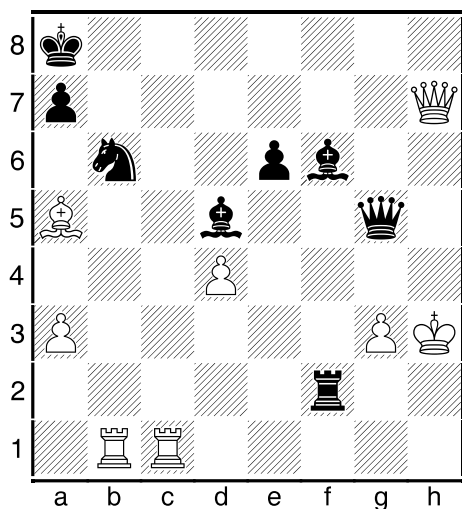
Nå har du sett mange mattbilder. Kanskje er du klar til å sette dem sammen, og bruke dem i mer kompliserte sammenhenger? I Mesterutfordringen må du i blant finne flere mattbilder i samme oppgave fordi motstanderen har noen valgmuligheter. Kanskje må du også regne litt flere trekk fremover. Dermed blir det vanskeligere å holde styr på hvor brikkene står etter noen trekk. Men fremdeles er nøkkelen tvingende trekk. I mange oppgaver er motstanderen klar til å matte selv, hvis han får en sjanse. Gjør ditt beste, du blir ikke bedre uten å anstrenge deg. Men skulle det bli for vanskelig, kan du jo sjekke “Hint og tips” på side 55.

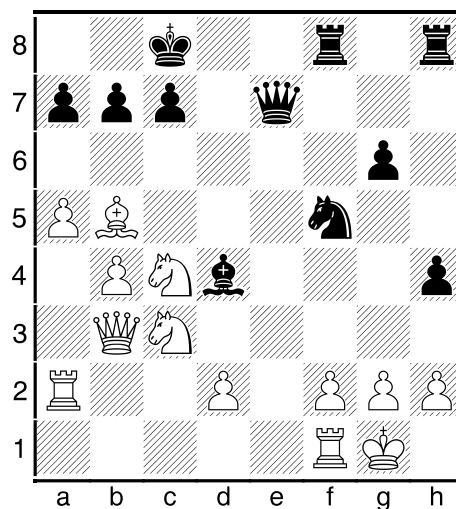
1: Hvit i trekket

3: Sort i trekket

2: Hvit i trekket

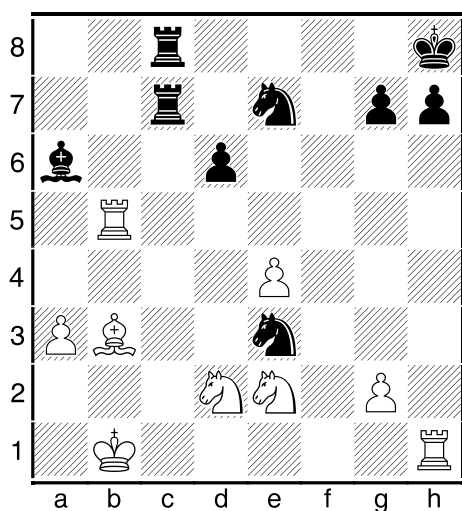

4: Sort i trekket

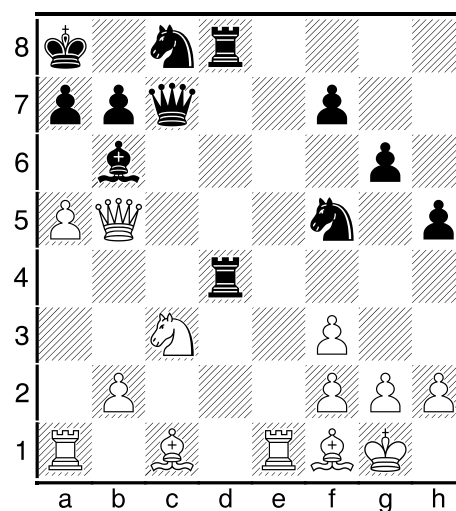
Stormesterutfordringen

Vi er nå kommet til oppgaver som det krever litt ekstra å løse. Det lille ekstra kan være mye forskjellig: erfaring, fantasi, hukommelse, talent eller innsats. Men aller nyttigst er evnen til å se for deg en stilling som er forskjellig fra den du har foran deg på brettet.

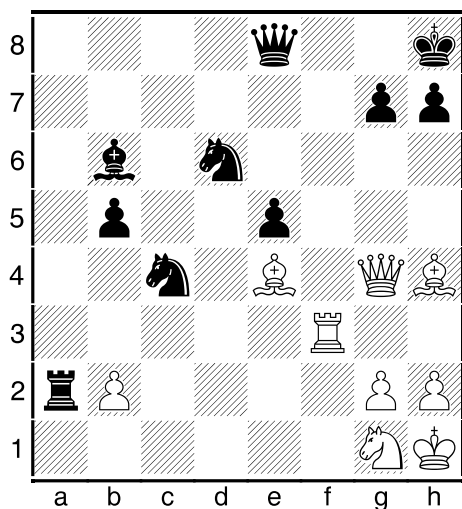
For de fleste oppgaver må du være forberedt på å jobbe hardt. Kanskje skjønner du raskt hva som må være første trekk, men du må nesten alltid regne videre. Ganske ofte vil du måtte stoppe opp og bygge opp en stilling bit for bit i hodet. Først når den er trygt på plass kan du gå videre ved å bruke den som en vadestein.

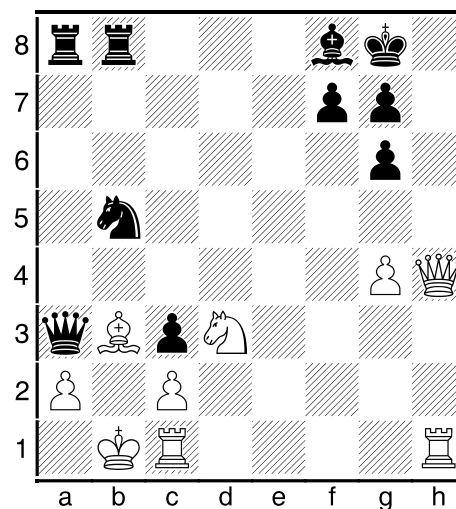
1: Hvit i trekket

3: Sort i trekket

2: Hvit i trekket

4: Sort i trekket